Lutherrózsa

A Tatai Evangélikus Egyházközség hírlevele, amely az információáramlást és a lelkiséget kívánja segíteni. Alapítva Urunk 1992. esztendejének adventjében.
Kapják a gyülekezet tagjai, Tata vonzáskörzetének evangélikussága és az érdeklődők. *Megjelenés:* **minden hónap első vasárnapján.**
Kiadó/Szerkesztő: ***Franko Mátyás*** tatai evangélikus lelkész Tel./Fax: **34-588-065**
Drótpostacím: **frankom962@gmail.com** Virtuális újságunk elérhetősége:**http://tata.lutheran.hu**

XXIX. évfolyam
Hírlevél
2020. Ádvent

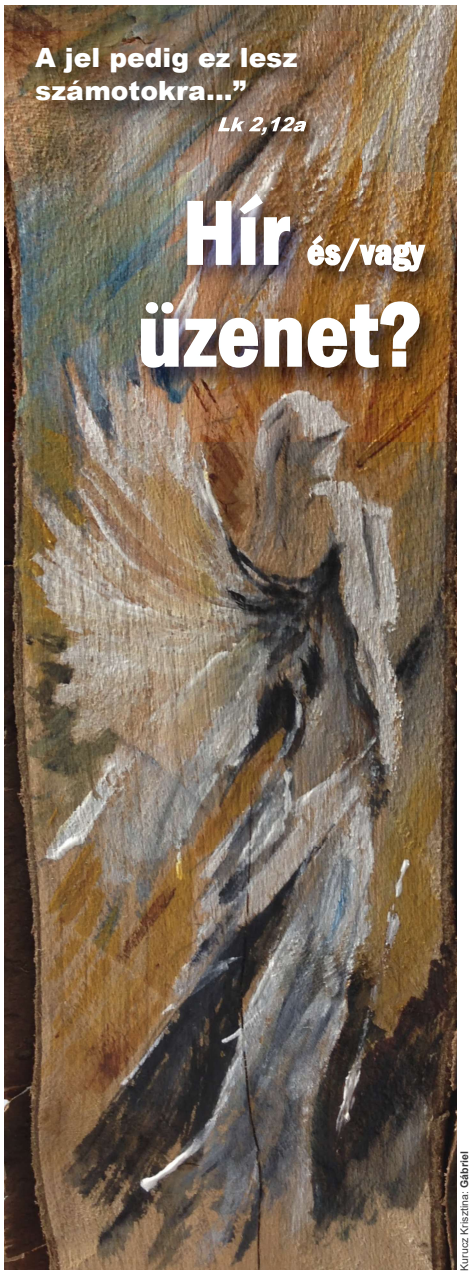

Kurucz Krisztina: Gábriel

Úgy tűnik, az ember sosem ért az isteni *Szó*ból... Megkapta Teremtőjétől a képességet, hogy értelme révén felismerje mi a jó és rossz, történelme mégis a rossz megcselekvésének és a jó elmulasztásának történelme. Mikrokozmosztól a makrokozmoszig – bárhol is állunk és vizsgálódunk – Istennek törvénye tükröződik, azt megkerülni, kijátszani nem lehet, ha mégis megpróbáljuk átlépni a megszabott törvényi keretet, büntetés a következménye.

A görög istenségek – homéroszi tolmácsolásban – intrikusan szövögetik nagyon is emberi terveiket, melyek alakulásánál, ütközésénél az ember értetlenül áll: *Miért kell éppen neki elszenvednie az istenek szeszélyes hatalmi harcainak következményeit?* Ezzel ellentétben, a Biblia arról szól, hogy az Istentől (vagyis a REND-től) elfordulásnak mindig megvan a következménye. Régi felismerés: Isten időről-időre megítéli a világot...Legyen az *világháború* vagy *világjárvány* vagy *klímaváltozás* – Isten „kezében“ ezek csak eszközök.

Körülmények és a krízis

Isten adja az együttállást (körülmények!), de a krízis nagysága, lefolyása mindig az ember reakciójától, válaszától függ!

Amióta az ember nem a belső hangra (lelkiismeretére) figyel, hanem arra, ami a médiumokból árad, azóta egyik világvége-hangulatból a másikba szédül. Fotorealisztikus könyvek illusztrációi, számítógépes filmek megdöbbentő animációi „segítenek“, hogy még félelmetesebbnek tűnjék a (de most aztán tényleg!) ‘elkerülhetetlen’ aktuális világvége... Önjelölt próféták kénköves esőt a Földre zúdító angyalseregeket „vízionálnak“ (inkább kényszerképzetek ezek!) akik könyörtelenül elpusztítják mindazokat, akik nem ismerték fel az Istent... Érdekes elképzelések ezek, melyek szektás naivitásában mindig megjelenik a „lelki-mentőöv“: az „*igazak*“ *viszont érintetlen szemlélődőként élik át a végidőket*...

Az apokaliptikus borzalom éppen az, hogy abban mindenki pusztul! Nemcsak a bűnös ember, hanem vele együtt az „ártatlan“ életek milliárdjai is! Ahogyan a *csernobili* vagy a nagyságrendekkel nagyobb veszélyt jelentő – a médiában mégis agyonhallgatott(!) – *fukusimai* tragédia egészségügyi következményeit a még meg nem születettek is hosszú időn keresztül hordozni fogják! Így történt ez Noé napjaiban is; ha egyszer „borul a következmények méreg-kelyhe“, akkor nemcsak a gonoszak, de a jók is pusztulnak, az összes ártatlan élőlénnyel együtt! Az apokaliptika attól „végidős“, hogy nincs benne „*a többiek nem, de én majd megúszom ezt az egészet*“-lehetőség...

Isten történelemben jól nyomonkövethető igazsága, hogy mindig magunkkal büntet minket, s persze magunkkal is jutalmaz meg – ha hagyjuk.

A Jel, az „üzenet“: a Gyermek!

„A jel pedig ez lesz számotokra: találtok egy kisgyermeket, aki bepólyálva fekszik a jászolban.” (Lk 2,12)

Idilli kép: egy ártatlan csecsemő, bepólyálva békésen fekszik édesanyja mellett... egy piciny ember, egy Élet-csoda, a jövő ígérete, két ember szerelmének a gyümölcse, az Élet legnagyobb ajándéka! Akit ez nem érint meg, aki nem hódol az Élet istenes csodája előtt, az nem is él! Ezért van, hogy karácsony végtelenül naív jászolos érzülete évenként egyszer a fél világon átsuhan, s százmilliók szívét átjárja!

Benne élünk a világban

Amivel nem találkozunk utcán vagy munkahelyen, azt beengedjük korunk nagy embertformáló találmányán az interneten keresztül... hogy azután, ahogyan a moly ruhásszekrényünkben csöndben szétrágja legszebb ruháinkat, ugyanúgy a jólinformáltság álcájában ránkszakadó megosztó műsorpolitika lelkünk értékeit kikezdje és szétmorzsolja készségünket a szépre, s a jóra. Mire gyermekeink az élet egyik legszebb szakaszához, legizgalmasabb átalakulásához, a tinédzserkorba kerülnek, eladdig lelkük megtelik sok-sok média-szeméttel. *Milyen felnőtté válnak azok az emberkék, akik soha nem tapasztalták a gyermekkorukban a szentséget, a szépre és jóra hívogató isteni szimfóniát, mert nem akadt egy „szent“ sem a közelükben?!*

Kétezer év távlatából idekiáltó angyali hírnek az üzenete ma is érvényes, mert amit a *Háromszor Szent Isten* közöl, az szentségi, s a szentségnek mindig van nemcsak üzenete, de ereje is. Ezért nem lehet kiírtani a vallásos gondolkodást, bár elvakult kommunisták évtizedekig gyötörték embertársaikat Európa keleti felében, hogy felejtsék el az Istent! (Ma ugyanezt teszik a neo-marxista utódaik is: a *neo-liberálisok*! S ha csak liberálisok lennének, de ők libertinisták!) Orosz barátnőnk tanár édesanyja számolt be, az orthodox templomaik zsúfolásig telve vannak (fiatalokkal is!)... Lám, a nikodémusi igazság kétezer év után is beigazolódik: *„Ha Istentől van ez a dolog, akkor hiába hadakoztok ellene, ha meg embertől, akkor úgy is elmúlik!“*

De mit is jelent jelet látni?

Meglátni, hogy melyik hír az, ami emel, ami szépíti és növeli az életünket. Meglátni, hogy mi az, amit csak azért zúdít ránk a média, hogy folyamatosan rettegjünk valamitől, s félelemben teljenek napjaink. Jelet látni azt jelenti, felismerem a tények részleteiben, hogy mit üzen nekem Isten...

S akkor tudok reménységgel előre nézni és örömmel fölfelé tekinteni. Ha pedig Istenre nézünk, tisztul a lelkünk és erőt nyerünk ahhoz, hogy visszahúzó és bosszantó tulajdonságainkat elhagyjuk. Mindeközben megtapasztaljuk azt is, hogy lehet megállni akkor is, amikor mások elbuknak, s lehet felállni, s továbbmenni akkor is, amikor már szinte mindenki feladta. Ez a szentek útja...

Szentnek lenni – lutheránus felfogásunk szerint – pedig azt jelenti: *Istenhez tartozni, Krisztust szeretni, Vele járni, egymásnak szolgálni!* – *(fm)*

Kedves Testvéreim!

Egyházi esztendőnk utolsó napjaiban írom ezeket a sorokat, melyek közben akaratlanul is az elmúlt év eseményei peregnek le előttem.

Az *„Úrvacsora Évének“* meghirdetett 2020-as esztendőben pontosan abban szűkölködtünk, ami a hitéletünk fókuszpontja: a *testvéri közösség*. A vírushelyzet pontosan arra irányította rá a figyelmünket, hogy mennyire „drágák“ ezek az alkalmak, amikor együtt énekelhetünk, imádkozhatunk. Most még inkább érezhettük Pál apostol ‘intésének’ súlyát: *„Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak.“* (Ef 5,15-16)

Bár a *Lutherrózsa* több mint 70 oldalon, mintegy 200 fotóval jelenhetett meg ebben az évben is – korrektoraimnak ezúton is köszönöm munkájukat(!) – segítve ezzel a kapcsolattartásunkat egymással, de sajnos ezek sem tudták pótolni a személyes találkozásokból fakadó diskurzusok lélekfrissítő örömét...

Mivel egymást követik a közösségi életet korlátozó védelmi intézkedések, ezért emberi számítás szerint ez a mostani ádventi időszak és a karácsonyi ünnepkör bizonnyal egészen másképpen alakul majd számunkra. Mindenekelőtt türelmet, kitartást kell most tanúsítanunk, s ami emberileg lehetséges, meg kell tennünk a vírus-helyzetből fakadó következmények minimalizálására. Ez most egy *nem mindennapi kihívásokkal megterhelt időszak* lelkészeknek, gyülekezeteknek, püspököknek, de a politikában tevékenykedőknek is. Az igazi nagy terheket mégis az egészségügyben dolgozók, s azok családtagjai hordozzák(!) nap, mint nap... *Imádkozzunk értük rendszeresen!*

Jelentem a gyülekezetnek, hogy a gimnáziumi hitoktatást valamint a konfirmációi előkészítőket online tartom. Ahogyan eddig is, vasárnapi igemagyarázataim video-felvételei honlapunkon **https://tata.lutheran.hu/** elérhetőek, szeretettel ajánlom Testvérek figyelmébe! *Ha tehetjük, osszuk meg a linket másokkal, főleg kevésbé aktív evangélikusainkat bátorítsuk ezekkel is!*

A *Püspöki Tanács* ajánlásai, valamint esperesi instrukciók és a keresztény józanság figyelembevételével az istentiszteletek ill. egyéb közösségi alkalmak tartását egyházközségünkben egyelőre szüneteltetjük. Mindenki megértését köszönöm Gyülekezetünk Vezetősége nevében is!

Köszönöm Testvérek anyagiakban is megmutatkozó támogató szeretetét Gyülekezetünk felé, melyek lehetővé teszik közösségi életünk „életbentartását“ ezekben a nehéz időkben!

Mindenkinek áldott ádventi készülődést, meghitt karácsonyi ünnepeket kívánok!

Erős vár a mi Istenünk!

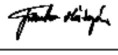

Rövid-hírek

Október 6-án délután a Tata Város Önkormányzata és a Tatai Városkapu Közhasznú Zrt. szervezésében a Fenyő-téren az aradi vértanúk tiszteletére tartott, koszorúzással egybekötött megemlékezésen *Farkas Balázs* református lelkészkollégámmal ökumenikus áldást mondtunk.

Fotó: domokosattila

Október 29-31. között (a pandémiás helyzet miatt) szerény részvétel mellett, de megtartottuk reformáció-heti alkalmunkat. A szabályzatra (távolságtartás!) való tekintettel a záróistentiszteletet most a Kocsi-úti református templomban tartottuk.

Fotó: domokosattila

November 12-én havi rendszerességű egyházmegyei LMK-t (lelkészi munkaközösségi ülés) most is online tartottuk meg.

November 20-án a Környei úti temetőben eltemettük *Németh Ferencné sz. Kálmán Etelka* evangélikus testvérünket, akit 90 éves korában szólított magához Teremtő URa. Férje 1988-as haláláig, mint papné a *Várpalotai Evangélikus Gyülekezetben* szolgált kántorként, kórusvezetőként, hitoktatóként és aktívan részt vett az ifjúsági munkában is. (Németh Ferenc evangélikus lelkész gyülekezetünk egykori gondnokának *Németh László*nak ‘Laci bácsi’nak volt a testvére, s a két éve hirtelen elhunyt gondnokunk *Németh „Laci“* nagybátyja.) Elhunyt papné testvérünk emléke legyen áldott családjában és gyülekezetében!

„Örömdalok hangozzanak...”

Evangélikus Énekeskönyv 153.

Karácsony szorosan összekapcsolódik az énekléssel: a zenés karácsonyi köszöntők népszokása egész Európában hozzátartozik az ünnephez. Az idei, pandémia által beárnyékolt ünneplésünknek azonban aligha lehet a megszokott mértékben része a közösségi éneklés. Ebben a helyzetben azonban jó, ha az ünnepre készülve otthonainkban is kezünkbe vesszük énekeskönyvünket, és felidézzük a jól ismert adventi és karácsonyi dallamokat. Ezt az „énekes elcsendesedést” szeretném segíteni a következőkben egy ősi karácsonyi énekünk történetének bemutatásával.

Énekünk alapját képező Európa szerte ismert latin ének *(Omnis mundus jucundetur)* eredete a XIV. századra vezethető vissza. Műfaji szempontból az úgynevezett *kanciók* közé sorolható. Ezek a tételek tulajdonképpen a liturgia peremén álltak, a liturgikus énekek függelékei voltak. A középkor végére általánosan ismert kanciók anyaga többnyire a karácsonyi és a húsvéti ünnepkörhöz kapcsolódott. A reformáció éppen ebben a műfajban ismerte fel az egyszerű nép megközelítésének, tanításának, meggyőzésének eszközét, és ezek az énekek adták a reformáció nemzedékének első ének repertoárját és annak gyarapításának lehetőségeire is mintát adtak.

Énekünk dallama a 16. századi Németországban a többszólamú feldolgozások által vált ismertté és közkedveltté, ezért két dallamváltozata is elterjedt volt. A kórusfeldolgozások közül kiemelkedik a nagy reneszánsz zeneszerző, evangélikus „papgyerek” *Michael Praetorius* (1571-1621) darabja, énekeskönyvünk dallamra vonatkozó adata is erre utal. Hazánkban először az 1635-ös *Eperjesi graduálban* jelent meg, egyébként ez a kiadás is többszólamú változatban közli az éneket. A szlovák nyelvű *Tranoscius* énekeskönyvekbe (1674-es kiadás) is bekerült, és nagy népszerűsége miatt később a magyar nyelvű békéscsabai (1909) és szarvasi (1937) énekeskönyvekbe is felvették *Kis János* (1770-1846) soproni püspök fordításában. Jelenlegi énekeskönyvünk anyagába is a tót énekkincsből került be.

Énekünk szövegében találkozik a mély bibliai teológiai (próféciákra és örök életre való utalás), liturgikus tartalom (nagy glória / Lk 2,14: *„Dicsőség a magasságban Istennek!”*; Sursum Corda-motívum: *„Mi is hozzád, mi vendégünk, emeljük szívünket”*) és a karácsonyi idill ábrázolása (*„Ott fekszik a kisded Jézus a fagyon”*). Ez a hármasság fejezi ki, hogy a betlehemi gyermekben fel kell ismernünk az értünk eljött Urat, a Mennyei Királyt, akivel a liturgiában ma is találkozhatunk.

Angyal Cseke Csaba

Ádventi „angyaltan“

avagy: Kell-e nekünk hinni az angyalokban?

Az elmúlt néhány évszázad felvilágosult, materialista világképe – különösen a huszadik századi – tagadta az angyalok létezését, az emberiség népei mégis mindig, minden korban, hitték, tapasztalták, hogy vannak ilyen lények.
A Szentírás egyértelműen állítja létezésüket, Isten rajtuk keresztül „kommunikál“ az emberrel.

Nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy modern világunkban az elmúlt évtizedekben folyamatosan virágzik az angyal-kultusz, és nem csak a „vallási piacon.“ Még a holywoodi filmipar is ontja magából az „angyalos“ filmeket, hiszen ezek biztos profitot hoznak a befektetőknek.

De kicsodák ezek az angyalok?

Először is, maga a görög szó *„angelosz“* küldöttet jelent, s az Újszövetség 165-ször, az Ószövetség pedig legalább 213-szor említi az angyalokat. „Angyaltan“ (angelologia) ill. fogalmazzunk így „angyal-hit“ nagyon régóta létezik – nem csak a keresztény vallásban. A zsidó, a zoroasztriánus (perzsa), valamint az iszlám hitvilágban is szerepelnek, de vannak előzményeik a pogány hitekben is.

Nos, a bibliai történetekben az angyalok sohasem jelennek meg aranyos, pufók csecsemőként, hanem minden esetben felnőttek. Az angyalokkal foglalkozó keresztény teológiai diszciplína, az angelológia szerint az *angyaloknak nincs nemük*, a *zsidó hagyomány viszont hímneműeknek* tartja őket. Mivel az angyalokról csak emberi elképzelések vannak, ezért minden angyalokról szóló tanítást érdemes alaposan megvizsgálni! Az emberi elképzelés egyik jellegzetessége, hogy az angyalokat is jókra és gonoszokra osztja, jóllehet az angyal éppen azért angyal (azaz küldött), mert csak a Küldőjének az akaratát közvetíti. Az angyalok „egyénieskedése“ tehát (pl. a bukott angyal, akit Sátánnak neveznek) tehát ellentmondásokat hordoz, s ezeknek a „negatív hatalmaknak“ a birkózása/küzdelme az Istennel egy igen gondolatgazdag, de alapvetően emberi elgondolás. A Genezis első lapjain (1 Móz 2,1) olvashatjuk: „Így készült el a menny és a föld és minden seregük.“ Amikor Isten megteremti a mennyet és a földet, az összes angyalt is „egyszerre“ teremti meg, tehát nem keletkez(het)nek újabb angyalok. (Az angyalok ugyanis nincsenek kitéve bármiféle megsemmisülésnek.)

Hányan vannak, mit csinálnak?

Egyesek tudni vélik, hogy legalább annyi szellemi lény létezik, mint amennyi emberi lény van/lesz/létezik a Föld történelme során.

A Bibliában azt találhatjuk, hogy az angyalok alapvetően „szolgáló lelkek“ az ÚRIsten szolgálatában és nincs fizikai testük, mint az embereknek. Jézus az evangéliumban kijelenti: *„a szellemnek nincs húsa és csontja, de amint látjátok, nekem van“* (Lk 24,37-39). Az angyalok – ha az alkalom úgy kívánja – képesek emberi alakot ölteni, más esetekben viszont vakító fehérben és ragyogó dicsőségben jelennek meg. Néhány rész a Bibliában szárnyakkal írja le az angyalokat, de a legtöbb angyalokról szóló rész nem beszél szárnyakról.

Az angyalok „általános“ állapotukban az emberek számára láthatatlan szellemi lények. A Biblia ugyanakkor rengeteg olyan eseményről számol be, amikor kiléptek ebből az elrejtettségből, és valamilyen formában megmutatkoztak embereknek (epifánia: megjelenés, „felbukkanás”). Ez többféleképpen történhet: megmutathatja magát az angyal abban a szellemi dicsőségben és erőben, amely valóságosan sajátja; vagy kiüresítheti magát ebből, és egészen összetéveszthető módon emberként is megjelenhet.

Arkangyalok, a mennyei rend...

Azzal kell kezdenünk, hogy az angyali világot, a mennyországot, először a perzsák kezdték hierarchikusnak tekinteni. Az egyházi (értsd katolikus) hagyomány szerint a *kilenc* angyali rend *három* hierarchiába sorolható. *I. hierarchia:* szeráfok, kerubok és trónusok. Ők állnak Istenhez a legközelebb; *II. hierarchia:* uralmak, erősségek és hatalmasságok. Ők közvetítenek az első és harmadik hierarchia között. *III. hierarchia:* fejedelemségek (az uralkodók, törzsek, népek békéjére felügyelnek), arkangyalok (főangyalok), és őrzőangyalok. Az utóbbiak a mindennapi élet során segítik az embereket. Ők állnak legközelebb az emberekhez, és ők közvetítik Isten parancsait.

A Szentírás három főangyal nevét nyilatkoztatja ki: *Michaél* (Mihály), *Gabriél* (Gábriel) és ide sorolják Lucifert is (Hélél ben Sáchárt), aki elbukott, és a gonosz angyalok vezetőjeként *Sátánná* (maga a héber szó ‘eltérítőt’ jelent) lett. (A Biblia egyébként utal arra, hogy Sátán az angyalsereg egyharmadát rántotta magával a lázadásba.) Megjegyzendő, hogy *Rafael* arkangyal csak *Tóbiás* könyvében szerepel, ami nem szerepel a zsidó illetve protestáns Bibliában/kánonban.

Azt nem tudjuk, vajon minden angyal ugyanazt a feladatot végzi-e, vagy néhányan „specializálódtak“ bizonyos területekre, de a Szentírás beszél az angyalok hierarchiájáról, a *Kerúbok*ról és *Szeráfok*ról. Az angyalok legfőbb foglalatossága a mennyben az *imádat és dicséret*, a földön pedig a kinyilatkoztatás és Isten üzenetének vagy ima-válaszainak átadása az embereknek. Emellett vezethetnek, elláthatnak, védelmet adhatnak vagy megszabadíthatnak a veszélyből. Az angyalok tehát azért „vannak“, hogy megerősítsenek és bátorítsanak, egyszóval: gondoskodjanak rólunk – a halál pillanatában is.

Mit gondolok én az angyalokról?

A kérdés – kivétel nélkül – direkt vagy indirekt, de felvetődött a gimnáziumi hittanórákon, így magamnak is meg kellett fogalmaznom a választ.

Minél többet tapasztalok az életből – hála Istennek öregedhetek –, annál inkább elfogadó vagyok az angyalokkal kapcsolatban. Bár lenyűgöznek az emberi képzelet irodalmi és képzőművészeti megközelítései az angyal-ábrázolásoknak, számomra a *látható világ valósága* sokkal izgatóbb, nagyobb szellemi kaland, mint az, hogy mások mit gondoltak, gondolnak a nemlátható világról. Éppen ezért az angyalok – legyenek azok a Gondviselő Isten *küldöttei* akár valóságos emberek képében is – folyamatos jelenléte nem kérdés számomra. Éltet a hit, hogy reménytelennek tűnő helyzeteimben sem hagy magamra az ÚRIsten, segítőt, segítőket, együttmunkálkodó „angyalokat“ küld nekem, hogy megerősödve aztán másokat is erősíthessek.

Csodákra egyikőnk sem képes, de egymásnak angyalaiként rácsodálkozhatunk arra, mennyi szépet és jót tehetünk, ha elhisszük, hogy Isten egymásnak és egymásért teremtett Mindannyiunkat!

fm

Áldott emlékű *Dr. Kálmán Attila* – volt oktatásügyi államtitkár, a pápai, majd tatai református gimnáziumok igazgatója – gyakran elmondta: *„A keresztény iskola elsősorban arról ismerszik meg, hogy amikor becsöngetnek, a tanár már az osztályban van, amikor pedig kicsöngetnek, vége az órának.“* Ezzel indult *Kurucz Krisztinával* az a beszélgetés, melynek elindítója egy portfólió-készítés okán felvetődött korábbi gondolatsor volt. Középpontban ezúttal is az iskolai örömök és feladatok álltak, s igyekeztünk újra megfogalmazni a pedagógiai evidenciákat.

„Utakat mutatni, lelket formálni”

Beszélgetés hitről, hitvallásról pedagógiáról *Kurucz Krisztina* tanárnővel, a *Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola bobai Tagintézményének* vezetőjével.

Foto: frankodora

„In medias res“ vágjunk bele, hiszen pedagógus pályád elmúlt évtizedeit kellene felidézned! Miért gyorsan választottad ezt a hivatást?

Személyiségem, neveltetésem, értékrendszerem szilárdságának megalapozója a családom. A Nagyszülőktől kaptam a mintát a keresztény életre, Édesanyámtól a pedagógusmesterség gyökereit. „Abban a korban” e kettő megélése nem volt evidencia, ám én ennek ellenére nagyanyámmal templomba jártam, hat nyáron keresztül 3 hetes egyházzenei képzésen vettem részt *Fóton* a *Kántorképző Intézetben*, ahol alapfokú orgonavizsgát is tettem. Fót ajándéka számomra a bibliaismeret, az egyházzene, a zene szeretete, a karvezetés, a biblia és énekversenyek hangulata, az ifjúsági énekek és gitárral való kíséretük megtanulása, a reggeli és esti áhítatok felismerései, az ima ereje, minden, ami egy 10-16 éves fiatal hitének kialakulásához és megerősödéséhez szükséges.

Foto: frankodora

Én „csak“ 1984 óta ismerlek, de Tatához gyerekkorod óta élmények fűznek.

Valóban, hiszen Édesanyám nagybátyjának, a keresztapámnak, *Dr. Nagy Istvánnak (tatai lelkész 1963-1988 között, később a Teológiánk Gyakorlati Tanszékének professzora– Szerk.)* és családjának sokat köszönhetek, hiszen gyermekkorom legtöbb vasárnapján Tatán hallgathattam Isten igéjét, s ott tanultam meg valamennyi egyházi énekünket is, ott konfirmáltam, s a tatai gyülekezethez azóta is rokoni és lelki szálak fűznek.

Életedet meghatározza a természet és a művészet szeretete...

Igen, hiszen mindkettő gyerekkorom óta rendkívüli módon érdekelt – nem véletlen tehát, hogy biológia-rajzszakos tanár az alapvégzettségem – és itt hadd említsem meg általánosiskolai tanáraim közül *Esztergályos Jenő* tanár urat, akinek én „kis“ első osztályos tanítványa voltam. Tanár úr megbízásából később én rajzolhattam az *Apáczai Kiadó* legelső tankönyveit, az *„Én Matematikám“, „Az én ábécém“, „Gyöngybetű“* és több hasonló alsós tankönyvet, tanítási segédeszközt. Ezek közül ma még a legtöbb első osztály falán a betűhívó képek az én munkáim. Illusztrátori munkám legnagyobb eredménye, hogy 2013-ban a *Frankfurti Nemzetközi Könyvkiállítás és Vásáron „Az én matematikám“* 1. osztályos tankönyvcsalád megkapta a *„Best European Schoolbook Awards“* – a *„Legjobb Európai Tankönyv Díj“* elismerő oklevelét.

Itt kell megemlítenem *Unger Edit* tanárnőt, – a celldömölki *Berzsenyi Dániel Gimnáziumba* jártam – aki kiváló tanáraim közül a legmeghatározóbb egyéniség volt. Az ő hatására a zeneirodalom megismerésének vágya, a zene és a közös éneklés szeretete méginkább mélyült bennem. Hatévnyi zeneiskolai tanulmányomnak ekkor arathattam le gyümölcsét, hiszen olyan magas szintű zenei versenyeken értünk el vezetése és felkészítése alatt eredményeket, mint a megyei kórusversenyek, kamarakórus versenyek, vagy a *Bach- Scarlatti- Händel barokk* zenei vetélkedő. A megye első – tanárnő által kezdeményezett – ének-zene fakultációs osztályának tagjaként felmerült bennem az ének-zene szakra való jelentkezés. A biológia iránti erősebb irányultságom miatt – mivel ének-szak párosítással nem indult a képzés – a rajzot választottam.

Érettségi után hol tanultál tovább, s hol kezdted el a pályát?

A szombathelyi *Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolán* végeztem, ahol *biológia–rajz* szakos általános iskolai tanárként diplomáztam, s 1990-1993-között a *Nagy-*

simonyi Dugovics Titusz Általános Iskolában kezdtem. Osztályfőnöki munkám és szakjaim mellett itt kémiát is tanítottam, énekkart vezettem és standard tánciskolát tartottam délutánonként a tanulóknak. *1993-tól vagyok a bobai iskola nevelőtestületének tagja.* Itteni pályafutásom elején szakjaim mellett az énekórák megtartását is megkívánták, valamint 15 évre megkaptam a diákönkormányzat vezetését is.

Rengeteget tanultam ebből, hiszen kezdőként nem kis kihívás volt a havonkénti *rendszeres diákrendezvények* megtartása, a *teljes napot felölelő gyermeknapok* megszervezése, a farsangok iskola-szintű lebonyolítása, sőt, az iskolai és falu-napi műsorok rendezési, szervezési „jogát" és az ezzel együttjáró sok-sok járulékos feladatot is megkaptam, így a zenei, irodalmi, díszletrendezési munkában rendkívüli tapasztalatokra tehettem szert.

Mindezt a tanítás mindennapos feladatai mellett... Hogyan bírtad?

Új ötleteim megvalósíthatónak bizonyultak, s ez inspirált újabb formák kipróbálására. Így az *„Ügyes Kezek Délelőttje"*, *„Leg-busz"* és az azóta is meglévő programjaink már hagyományosnak mondhatóak. 25 éves osztályfőnöki munkám során, rengeteg iskolán kívüli eseményt, *kirándulást, erdei iskolát, nyári táboroztatásokat, színház- és operalátogatást* bonyolítottam le. Ezekre többször a falu lakosságát is mozgósítottam. A falu kulturális és társadalmi életében aktívan vettem részt megnyitókon, rendezvényeken, műsorokon.

S még jótékonysági műsorok szervezésére is futotta az energiádból... jól emlékszem?

Igen, melyek közül kiemelkedik a *„Vörös-iszap károsultjai"* javára rendezett jótékonysági rendezvény, – *rajz és kézműves kiállítás és műsor* – melynek főszervezője voltam, s számos támogató megnyerésével, adakozhattunk a *devecseri* és *kolontári* iskolások számára.

Mindeközben folyamatosan képezted magad... Említenél néhányat?

Az évek hosszú során több szakmai képzésen vettem részt: *„Fiatalok Az Élet Küszöbén"* című *kapcsolat- és jellemépítő program tanári szimpóziuma*; *Tánc az általános iskola 1-8. osztályában*; *Diák-önkormányzati képzés; Mozgóképkultúra és Médiaismeret alapozó kurzus*; *A kézírás és a rajzelemzés szerepe a gyermek személyiségének*

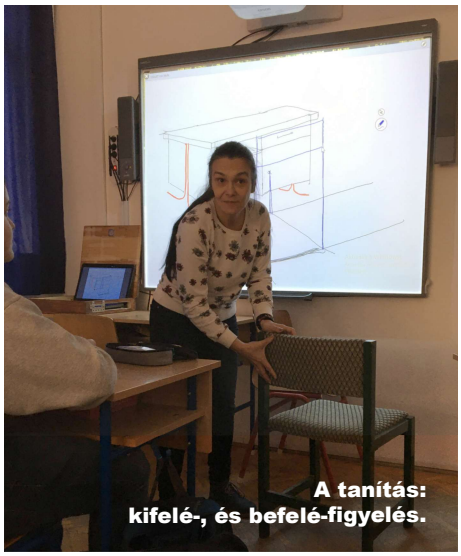

fejlesztésében prevenciós jelleggel; *„A tevékenységközpontú pedagógiák alkalmazására való felkészítés"*. Ezek olyan pedagógiai elvek, módszertani és tanulásszervezési eljárások megismertetése volt, amelyek a hatékony együttnevelést szolgálják; *„Tanórai differenciálás a gyakorlatban, az egyéni fejlődési különbségeknek, szükségleteknek megfelelő fejlesztés módszerei, mint a sikeres integráció egyik feltétele"* című program. De elvégeztem a *„Kompetencia alapú oktatási programcsomagok alkalmazása – szociális, életviteli és környezeti programcsomag a 7-12. évfolyam számára"* című programot is. Hadd említsem meg a *„Hatékony együttnevelés az iskolában. Az integrációs felkészítéshez – illetve képesség kibontakozó fejlesztéséhez – szükséges pedagógiai és jogi ismeretek elsajátítása"* című képzésemet is

Ezt hallgatni is sok nekem, elvégezni pedig rengeteg idő és energia!

Akkor még gyorsan mondanék néhányat az újabbak közül: *„A szociális szakma eszközei a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének támogatására"*; *„A kooperatív tanulási technikák alkalmazása a tanítási-tanulási folyamatban"*; című program. *„Pedagógusok felkészítése az 5-6. évfolyamon zajló nem szakrendszerű oktatására"* című program; *„Felkészítés az általános iskolai erkölcstan tanítására"*; *„Személyiségfejlesztés komplex tematikus művészeti terápiával"* című program. *„Az intézmény adatfeltöltési felelősök az intézményekben"* informatikai jellegű képzés; *„Felkészülés a határon túli tanulmányi kirándulások megszervezésére"* című konferencia...

Stop! Ezek közül melyik volt a leghasznosabb?

A *modul tantárgyak- médiaismeret, valamint a tánc és dráma, erkölcstan-* tanításában hasznosítottam a legtöbbet mindennapos oktatásom során, tanóráimon pedig a *tevékenységközpontú, ko-*

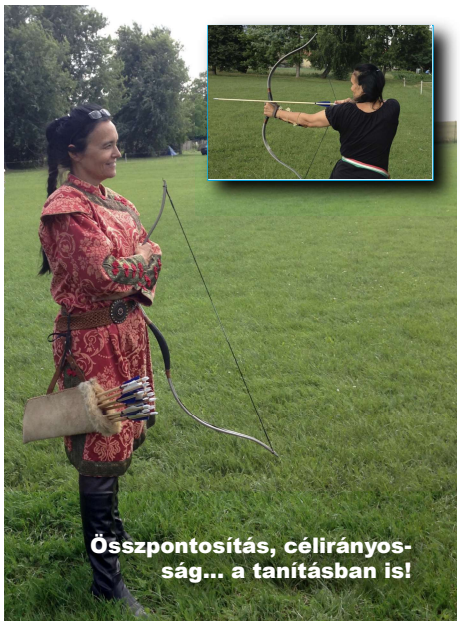
Összpontosítás, célirányosság... a tanításban is!

operatív módszereket alkalmazom elsősorban. Számomra legérdekesebb, és legújabb módszer a *művészetterápia*, melynek *mindennapos használatára* sajnos a kevés órarendi óraszám miatt még nem volt lehetőségem. E technika nem csak gyermekeknek, de felnőtt érdeklődőknek is hatékony személyiségfejlesztő módszer lehet.

Ezek után meg kell kérdeznem: Mi a pedagógus-hitvallásod?

Jelenleg? (mosolyog) Már kezdő koromban is tudtam, hogy attól még nem vagyok pedagógus, hogy iskolám van hozzá, s hogy beléphetek egy osztályba a gyermekek közé. Rengeteg képzésen, kötelező vagy önként vállalt tanfolyamon szereztem újabbnál újabb ismeretet. *Tapasztalataimat, tudásomat, hitelességemet azonban a gyerekeknek köszönhetem.*

Köztük ismerhettem meg *saját erőmet* és *gyengeségeimet*, a velük töltött idő tanított az *elfogadásra*, a *megismerésre*. Ma már pedagógus vagyok. Örömmel tölt el, hogy lehetőségem van ezen a pályán *utakat mutatni, lelkeket formálni*, megtartóan figyelni. Igyekszem barátságos, elfogadó légkört kialakítani, ahol *bátran lehet* kérdezni. Igyekszem bátorítani és biztatni mindenkit, hogy merje elhinni önmaga erejét, merjen hinni kitartásában.

Tapasztalatom szerint a legeredményesebb, legalkotóbb munka olyan csoportban születhet, ahol *fontos az oldott, meleg hangulat, miközben a szabályozó kereteket szigorúan betartjuk*. Hálával tartozom a mosolyokért, az őszinteségért, a szeretetért, a tanításokért, amit a gyerekektől kapok.

Egy vidám, inspiráló, együttműködő, baráti tantestület.

Egyéni bánásmód „varázsteával“ az igazgató néninél.

Egy jó összefoglalót szeretnék most ideidézni *Vekerdy Tamástól*: *„...nem azzal hatunk, amit tanítunk, hanem azzal, akik vagyunk – akivé lettünk a magunkon végzett munkánk során –, és azzal, ahogyan vagyunk, létezünk, benne élünk a világban, környezetünkben, ahogyan a folyosón megyünk figyelő vagy messze tekintő szemmel, ahogy köszönünk, vagy éppenséggel ahogy elhallgatunk az órán elgondolkozva. Csupa olyan dolog, amit nem lehet megtanulni és betanulni, ami ott helyben, a pillanatban születik meg. Csupa improvizáció, ami ihlet, intuíció nélkül elképzelhetetlen.”*

Mi erősíti a mindennapokban a munkádat?

Hiszem, hogy a szakmai tudás és elkötelezettség az alapja minden hivatásunknak, s hogy még tudom, miért választottam magamnak a „tanító” útját.

Hiszem, hogy képes vagyok naponta szembenézni önmagammal, feltárni bensőmet, felvállalni arcomat, s hogy az önismeret erőt jelent, amelyet életünk bármilyen szituációjában felhasználhatunk.

Hiszem, hogy megismerve a gyerekek életkoronként gyorsan változó testi, lelki, szellemi állapotait, ezek jellemzőit és az ezekből fakadó szükségleteiket, lehetőség van képességfejlesztésre és személyiségkibontakoztatásra valamennyi gyereknél.

Vallom, hogy a jó iskola kis létszámmal is jó iskola, s a pedagógus tevékenység nem csupán ismeretközlő tevékenység, hanem a gyerekek személyiségének egészét komplex módon fejlesztő-formáló folyamat.

Hiszem, vallom, mert megtapasztaltam, hogy a *tanuláshoz nagyfokú figyelemre van szükség. A koncentráció tanítható! Táncon, mozgáson, rajzoláson, zenélésen, ritmuson, kertészkedésen és még millió dolgon keresztül, sőt* még élvezni, szeretni is lehet. Mindig meg lehet találni a fókuszálás témáját, s már csak „élesíteni“ kell.

Hiszem, hogy a pedagógus, a *tanító példa és példakép*, ahol a jellem csiszolására *van* idő, mert a lehetőség minden pillanatban benne van – ebédelés, sorakozó, cipőváltás, ünnepek, ezek idejének kijelölése és megtartása. Vallom, hogy a jó iskolában nem kérdőjelezhető meg a gyakorlás fontossága – mindaddig, amíg a pedagógus nem időkitöltésként használja!

Beszéljük meg...találjuk ki!

„72 óra kompromisszum nélkül” – önkéntes munkával környezetünk szépítéséért.

Miért és hogyan lettetek Evangélikus Általános Iskola?

Rostáné Piri Magda – a Vasi Evangélikus Egyházkerület esperese, bobai evangélikus lelkész – mindig mélyen a szívünkbe helyezte, hogy ez az iskola – mely 1783-ban épült és indult – a bobai evangélikusoknak mindig nagyon fontos volt, hiszen előbb építették, mint a templomot.

Mire *Lakos Ádám* lelkész megérkezett, már volt „oskolamester". Egészen 1952-ig volt evangélikus iskola Bobán, amikor is a kommunisták államosították. 2017 -ben *„fordultunk a Szombathelyi Evangélikus Egyházközséghez, hogy vegye szárnyai alá az intézményt"* – fogalmazott esperes asszony. Így *Esperes asszony*, valamint *Gregersen-Labossa György*, a *Szombathelyi Evangélikus Egyházközség* akkori lelkészének segítségével és támogatásával evangélikus iskola lettünk, sőt, az óvoda is egyházi fenntartásba kerülhetett.

Menyes Gyula – a Szombathelyi Evangélikus Egyházközség lelkésze – iskolánk fenntartója köszönti a 2020/21 -es tanév „kiselsőseit".

Természetesen a kezdeti akadályokon, nehézségeken való átjutáshoz rengeteg segítséget kaptunk a szombathelyi székhelyű intézményünk igazgatójától, *Sátory Károly* úrtól. 2019-ben tagintézményünk felvette *Döbrentei Gábor* nevét, akinek édesapja Bobán evangélikus lelkészként szolgált 1800. január 1-től. Ő maga pedig az MTA alapszabályait kidolgozó bizottság tagja, jegyzője és rendes tagja. Író, költő, műfordító, a nyelvtörténet kutatója, valamint ábécés könyvet is írt gyermekek számára. Az idei tanévtől *Megyes Gyula lelkész úr* vette át a fenntartói feladatokat.

Milyenek az eddigi tapasztalatok?

Sosem felejtem el, amikor az első áhítaton együtt imádkozott 150 gyerek. Valóban Isten tenyerén vagyunk. 150 kis kéz kulcsolódott össze, s hétről hétre egyre csendesebbek és egyre „odafigyelőbbek" lettek a gyerekek. Velük együtt megtapasztaltuk, hogy jó Isten igéjével indítani a hetet. A gyerek csodákról hall, a pedagógus csodákban hisz, megerősödik.

Mindezek átadója iskolalelkészünk, *Németh Kitti*. A fiatal lelkésznő rendkívül jó pásztora az ifjúságnak. Hetente többször hittan órákat tart, péntekenként „ifis találkozókat". Ezek különösen kedveltek a felsősök körében, hiszen itt már igazán „nagyos" lelki tartalmakat beszélnek meg (tanárok nélkül!), játszanak, vetélkedőket szerveznek, és persze „pizzáznak" is. *Kitti* szervezett már lelki napot a tantestületnek, amelyen kötetlenül beszélgethettünk hitünk megéléséről, pedagógiai nehézségeinkről, vagy akár fáradtságunkról. A tanulóknak is rendszeresen szervez *csendesnapot* vagy aktívan segít bármilyen iskolai rendezvény lebonyolításában. Számíthatunk Rá versenyekre való felkészítésben, legyen az hittan vagy irodalmi, történelmi kapcsolódású verseny. Kiemelkedő segítség volt az első evangélikus bálunk megszervezésében is. Rendezvényeink – mint pl. a *„Kapunyitó ünnepség"*, a *„Költészet-napi verseny"*, az iskolánkat bemutató *„Nyílt-napok"* vagy a *„72 óra kompromisszumok nélkül"* – iskolalelkészünktől kapják a lelki megerősítést. A nyári, *kéthetes hittan tábor* pedig elképzelhetetlen lenne *Kitti* hivatástudatából táplálkozó elkötelezett, lelkes hozzáállása nélkül.

Iskolalelkészek évnyitónkon. *Németh Kitti* (Boba), *Steindl- Papp Judit* (Szombathely).

Az első tanévzáró ünnepsége a bobaiaknak, mint *Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola.*

Az egyházi ünnepek közül iskolai istentisztelet keretében ünnepeljük a *karácsony-*, a *vízkereszt-*, a *húsvét-*, a *mennybemenetel-* és a *reformáció ünnepét* és természetesen *hálaadó istentisztelettel* köszöntjük az iskolai élet olyan kiemelkedő eseményeit, mint az *évnyitó*, az *évzáró* és a *ballagás*. A hétköznapok tanítási napjait pedig rendszeresen egyházi tartalmakkal bővítjük majd minden tantárgy keretében.

Mi a kihívás egyházi iskolaként?

Keresztény életünkből fakadó szilárd értékrend *hiteles tanítása, közvetítése alapvető feladatunk*. Olykor nehéz ezt elhitetni akkor, amikor a szülők a gyermekeiket védik egy konfliktus esetén, nem törődve az általános erkölcsi nézetekkel sem. Nehéz meggyőzni ilyenkor a felnőttet is, hogy csak *azonos szemlélettel érhetünk el eredményt az elvárt viselkedési formák* kialakításában. Nem „csak" az iskolától elvárandó a tolerancia, a türelem, a szeretettel való odafordulás, a problémák kompromisszumon alapuló megoldása – csak azért, mert ez egy egyházi iskola. A környezetünknek is éreznie kell, hogy a változás, a fejlődés, az *elvárt toleránsabb viselkedés közös feladat, közös cél.*

Minden erőnkkel azon vagyunk, hogy tanulóinkban kialakítsuk, fejlesszük *a szeretetteljes figyelmet* társaik iránt, s hogy kezelési útmutatással segítsük az agresszív magatartásformák csökkentését. Önismereti módszerekkel ismertetjük meg tanulóinkat azért, hogy *az építő kritikából tanuljanak,* hogy *megtanulják értékelni a munkába fektetett energiát,* hogy tudjanak különbséget tenni helyes és helytelen között. Alapvető, egyszerűnek tűnő... de irgalmatlanul nehéz kihívás.

A jövő útja?

Ahogy eddig is, célom, célunk, hogy továbbra is törekedjünk a türelmes, őszinte, hiteles magatartásra *diákjainkkal, szülőkkel, gyülekezettel* egyaránt. Az ide járó gyerekek tapasztalják meg az őszinteségben, a nyitottságban, a megbocsátásban való lehetőség erejét. Tanulják meg, hogy az összetartó közösség értékeli az egyéniséget, hogy közösen találják meg az együttműködés módját. Célunk továbbá, hogy a hozzánk beiratott gyerekek a szüleiket is hozzák közelebb az iskola és főként az egyház közelébe. Így talán a családok is megerősödhetnek egy közösségben, elmélyülhetnek a hit erejében.

És a te pedagógusi jövőd?

Jövőbeni utamat, céljaimat pedagógiai nézeteim felsorolása mentén tudom csak elképzelni és így szeretném folytatni. Azt hiszem, ahhoz, hogy valaki a pedagógus pályát válassza, kicsit *másnak kell lennie, mint a többiek*. Azt gondolom, leginkább *kreatív* és *bátor* emberek döntenek e hivatás mellett. Azok az emberek, akik nem csak el akarják végezni a munkát, hanem akik meg akarják változtatni, jobbítani szeretnék a világot...

Az ÚRIsten segítsen és áldjon Téged/Titeket ebben a munkában, köszönöm a beszélgetést!

Iskolánk. Nem „Isten háta mögött", hanem Isten tenyerén!

Volt egyszer egy ‘vasfüggöny’…

Nem túlzok, ha azt állítom: a 2020-as esztendő mélyen belevésődik az emlékezetünkbe. A *„trianoni béke-paktum“ 100 éves szomorú évfordulója*, *Németország újraegyesítésének 30 éves jubileuma* (1990. okt. 3.) és nem feledve a Covid-19-es világjárványt sem: mindegyiknél a főszerepet a határok kapták. *Varga István* „templomépítő“ presbiterünk Gyülekezetünk hűséges tagja, ott volt, amikor az osztrák határon elektromos jelzőrendszer és lőparancs akadályozta meg azt, hogy valaki Ausztriába szökjön – akkori szóhasználattal: disszidáljon. István több alkalommal tartott hiteles előadást a határőrizetről, amikor éjjel-nappal készenlétben, fegyverrel szolgálatban, éles bevetésben voltak.

Foto: vargaistvan

Mi az oka, hogy bárhova szívesen elmész előadást tartani a katonaélményeidről? Nosztalgia?

Korántsem. Talán egy éve, hogy a tatai piacon két nyolcvan év körüli férfi hangosan vitatkozott. Az egyik állította, hogy soha nem volt Magyarországon határkerítés, csak most van a déli határon. A másik vitatta ezt. A szóváltásba belekapcsolódott egy harmadik férfi is, aki az osztrák határ szögesdrótját említette meg… A „kerítéstagadó“ szó nélkül, nagyon gyorsan otthagyta őket.

Elgondolkoztam; ha az ilyen időskorúak nem emlékeznek – vagy akár politikai szándékból tagadják a valóságot –, mit várhatunk a fiataloktól, akik közül sokan még nem is éltek akkor? Ráadásul most már erről is szabad beszélni.

Hol és mikor volt ez?

Mi a szombathelyi határőrkerülethez tartoztunk, s a 27 hónapos (!) határőrszolgálatunk nagy részét az államhatár *nardai* szakaszán töltöttük. A mostani *bucsui* határátkelő is hozzánk tartozott. Bár akkor még kőzúzalékos út volt, teljesen lezárva, s „nehezített terep“ volt, ahogyan azt ‘biztos, ami biztos’ kigondolták: árok, kerítés, tíz centis pallók keresztbe fektetve, amelyekből, mint a sündisznó tüskéi, úgy álltak ki a 10 cm-es, speciális szegek, ha valaki autóval akarta volna átlépni a határsávot.

Foto: vargaistvan

Foto: vargaistvan

Képzeletben ugorjunk vissza a 70-es évek politikai légkörébe. Zömében 18-19 évesen soroztak bennünket a határőrséghez. (Engem például szinte rögtön az érettségi után.) Alaposan megvizsgálták az „előéletünket“. Pl. van-e nyugaton rokonunk (ez egyébként kizáró ok volt), és szinte mindenhol „szorgosan“ érdeklődtek: az iskolában, a tanácsházán, a dolgozók munkahelyén… gyűjtötték az információkat.

Hogyan nézett ki egy akkori határőr-őrs?

Az őrsünk a falutól kb. 2 km-re volt egy kisebb erdőben, nagyon közel az előbb említett határátkelőhelyhez. Váltakozóan, mintegy nyolcvanan voltunk, kb. a fele mindig 2. éves „öregkatona”. Mindenki számmal szerepelt: 1-4 tiszt, tiszthelyettes (az alezredes őrparancsnok, akit távollétében „öreg”-nek hívtunk, a politikai tiszt főhadnagy és a törzsőrmester), 5-ös eligazító tisztes, aki én voltam. A három szolgálati lakás az őrs mellett volt, és ha nem volt otthon eseménykor a tiszt, akit hívhattunk, akkor nekem vagy az ügyeletes tisztesnek kellett intézkedni, vállalva a teljes felelősséget.

Foto: vargaistvan

Hogyan tartottátok egymással a kapcsolatot? Milyen volt a technikai hátteretek?

Mind a közvetlen határszakaszon, mind a mélységi területeken, a mezőn, oszlopokon vezetékes telefon volt kiépítve. A nálunk lévő, összecsukható telefont bedugtuk az oszlop dugaljába és az őrs ügyelete jelentkezett. Ha az őrs akart valamit közölni a kint lévő járőrökkel, színes rakétát lőtt fel, vagy az oszlopnál lévő járőrt csörgette meg.

Volt négy ló is az őrsön, egy régi Csepel teherautó, és egy orosz GAZ gépkocsi. 10 kiképzett németjuhász kutya is „szolgálatban“ volt a gazdájukkal, ill. egy mindig a riadócsoporttal ment. A kutyák valóban értették a dolgukat!

Egyszer éjszakai ellenőrzésen voltam, amikor nem akartunk sokat gyalogolni a járőrökig, helyette tapsoltam. Nem tudtam, hogy velük van az őrs legjobb kutyája, amelyet elengedtek. A kutyus pillanatok alatt ott termett. Mi kénytelenek voltunk „vigyázzba vágni“ magunkat előtte, és így álltunk vagy tíz percig, a kutya pedig pár méterre ülve figyelte, hogy megmozdulunk-e. (Később komótosan odajött a gazdája is.)

Azt mesélték, hogy a határ alá volt aknázva...

Mire én határőr lettem, már nem volt aknazár, „csak” az elektromos jelzőrendszer (nem halálos árammal), és egyéb technikai kiegészítők.

Az elektromos jelzőrendszertől a tényleges, szögesdrótos határ a terepviszonyoktól függően 300-1000-1500 méterre volt. Erre a területre még munkavégzésre is csak különleges engedéllyel mehettek be a helyiek, külön biztosítással. A helyi TSZ-nek voltak itt földjei. Évente kapták meg az engedélyt, melyet a helyi kocsmában intéztünk. (Az őrparancsnok döntött, az igen után én kiállítottam az igazolványt.)

Hogyan telt egy napotok, hogyan őriztétek a határt?

Minden délután megkaptuk a körözöttek neveit, személyleírásukat. Néha előfordult közöttük fegyverrel megszökött orosz katona is, akiktől tartottunk, de szerencsére a határhoz ők nem jutottak el. Megtudtuk a naponta változó jelszót is, amit minden járőr memorizált.

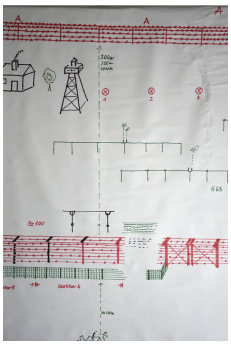

Nappal a víztorony tetején volt az őr, aki egy határszakaszt onnan felügyelt – ezzel egy járőrt spóroltunk – éjszaka a kaput őrizte. A legtöbb járőr éjszaka (pl. 22-06-ig) volt szolgálatban vagy bontva. (Ez utóbbi rosszabb volt, mert így a 8 órás alvás is bontva volt.)

A jelzőrendszer szektorokra volt osztva. Amikor valaki vagy valami (madár, vad...) hozzáért, az őrsön megszólalt a szirénа, a műszertáblán az ügyeleti szobában világított az adott szektor lámpája. Így az ügyeletes a határon lévő járőrt, járőröket telefonon értesítette, akik zárták a határszakaszt. Ilyenkor több járőr is együttműködött, mindenki tudta, hol kell zárnia. (Pl. Körtefánál vagy egy bokornál.)

Nagyon rövid időn belül a riadócsoport is a helyszínre indult a kutyával, technikussal, aki a jelzőrendszert vizsgálta és ellenőrizték a mellette lévő nyomsávot is.

Nálunk hatékony megoldásként (és járőrtakarékosságból) egymástól távol két téglaházikó is volt közvetlen a határ mellett. Itt két-két járőr ruhástól aludt éjszaka (télen kályhában fűtöttek). Akkor keltette fel őket a végig kint lévő járőr, ha „esemény“ volt. Így rendkívül gyorsan lehetett lezárni az adott határszakaszt. (Télen gyakoriak voltak a hóviharok, nagy volt a hó, közel voltunk az osztrák Alpokhoz.)

Foto: vargaistvan

Riadócsoport parancsnok voltam, amikor éjszaka jelzés volt. Fél óráig is vizsgálódtunk kint, pár méter után már nem láttam a nyomokat. Két drót a jelzőrendszeren összeért, de a rajtuk lévő jégcsapok sértetlenek voltak. Így bevonultunk. Pár hét múlva egy tiszt jött *Szombathelyről*, aki a döntésemet vizsgálta. Az történt, hogy ezen az ítéletidős éjszakán valaki kiszökött Ausztriába, de nem tudta megmondani, hogy hol ment át. Mindezt a kinti beépített emberek jelentették a kerületnek. Ezért a teljes szakaszon, ahol működött azon az éjjelen az elektromos jelzőrendszer, mindenkit kihallgattak. Az akkori riadócsoportom velem együtt állította, hogyha valaki összefogja a vezetékeket, vagy átbújik közöttük, a jégcsapok nem maradnának ott. Ezt a vizsgáló tiszt is elfogadta.

A mi *nardai szakaszunkon* zömében Ausztriába akartak szökni. Egyszer három tinédzser fiút hoztak be egyik éjszaka, akik az „Állj!“ felszólításra háromfelé futottak, és csak akkor álltak meg, amikor a járőr egy sorozatot a fejük fölé lőtt. Kihallgatásukkor kiderült, hogy az egyikük Brazíliába akart menni focistának. A jegyzőkönyvbe – amit én vezettem – más abszurd célok is bekerültek.

Akit a határon elfogtak, az minimálisan hat hónap börtönbüntetést kapott. De mindenkinél voltak személyi iratok, nem úgy, mint napjainkban a déli határon megjelent migránsoknál! (Papírok nélkül nem is foglalkoztak volna velük az osztrákok!)

A fegyverhasználat négy pontját még ma is kívülről tudjuk. A fegyverhasználatot megelőzte az „Állj!” felszólítás, majd egy figyelmeztető lövés. A mi szolgálati időnkben, a mi szakaszunkon emberéletet kioltó fegyverhasználatunk nem volt.

Mélységi ellenőrzések is segítették a határvédelmünket. Civilruhások ellenőrizték a határ irányába induló vonatokat, buszokat már Celldömölktől. Nekünk is jogunk, sőt kötelességünk volt ellenőrizni a gyanús autókat, vagy például a késő este Szombathelyről érkező autóbuszt. (A sofőr, a kalauz felszállásunkkor közölte, hogy nincs idegen a buszon. De volt olyan is, hogy a TSZ major éjjeliőre jelezte, hogy késő este egy idegen kért tőle vizet, akit később a határon elfogtunk.)

Volt-e olyan, hogy félrenézett a határőr?

Ezt a kérdést már sokan feltették nekem az elmúlt évtizedekben. Aki nem szolgált fegyveres testületben, annak elképzelése sincs a parancsuralmi rendszer „hatékonyságáról“. Van olyan újságcikkem, amelyben (a hozzánk képest) „ifjú titán“ újságíró az íróasztala mellett azon morfondírozott, hogyan kellett volna ilyenkor a határőröknek félrenézniük...

Először is „meggyőztek“ – 18-19-éves fiatalokat könnyű volt abban az időben megfélemlíteni – minket, hogy *bármi áron* meg kell védeni a szocializmust építő Magyarországot, beleértve azt is, hogy senki ne tudjon illegálisan külföldre távozni.

A „legnyomósabb“ érv volt a félrenézés mellőzésében, hogyha valaki a járőr hibájából kiszökött, akkor az *illető határőröket több év börtönre ítélte a katonai bíróság*. (Ún. „futkosóra“, ami egy katonai büntetőszázadot jelentett!) Elrettentésként 100-200 odaszállított határőr jelenlétében folyt le a tárgyalás. Már civilben vettem részt egy ilyenen, ahol egy társamat – leszerelés helyett – egy év börtönre ítélték, mert kimaradáson a szomszéd faluban (józanul!) szópárbajba keveredett a körzeti rendőrrel, aki feljelentette. (Én és a sofőr mentünk érte az incidens helyére.)

Ne higgye senki, hogy a határőrtisztek buták voltak, akik nem tudták bizonyítani, hogy ki a hibás. Példaként hadd említsem, – ugyan nem a mi határszakaszunkon történt – hogy két fiatalnak sikerült kiszöknie Ausztriába úgy, hogy éjszaka az elektromos jelzőrendszer alatt egy árkot ástak, így nem értek a drótokhoz, s az nem jelzett az őrsre, és persze a H63-as kisrakéták sem működtek.

A felelősség kiderítésére két fiatal munkást fogadtak, akiknek hasonló körülmények között kellett ásniuk kis gyalogsági ásóval, s az időt közben stopperrel mérték. Az ásás egymást váltva, csendben, állandó megfigyelés alatt folyt és két óráig tartott. A vizsgálatot végzők megállapították, hogy ezen idő alatt a szolgálatban lévő járőrnek kétszer is el kellett (volna) haladni az ásás helyszíne mellett, de ezt nem tette meg. Tehát elítélték. (Ilyenkor nem csak a járőrt ítélték el, hanem a „kommunista jó szokás szerint“ a *kollektív büntetést* alkalmazták, azaz megbélyegzést kapott az egész őrslegénység is!)

Hazánk „kommunista“ határvédelméről

Magyarországon 1949-től volt határzár: műszaki zár, határ menti drótakadály és aknazár. Az osztrák szakaszon, 356 km-en.

1956 őszére a határzárat eltávolították, az aknákat felszedték. Az 1956-os forradalom leverése után kiéleződött a konfliktus a nyugattal, beleértve Ausztriát is. 1957-ig kiépítettek itt kétsoros tüskésdrótot, és telepítettek mintegy 800 ezer (!) taposóaknát. 1963-ban új típusú drótakadály és több mint egymillió (!) taposóakna van a 356 km-es osztrák határon. Mindez gyakori konfliktust okozott Ausztriával. Többször előfordult, hogy a dombos, hegyes területen a nagy esők aknákat sodortak át a szomszédos országba, tragédiákat okozva.

1965-ben az MSZMP Politikai Bizottsága döntött az aknák felszedéséről, és helyette a Szovjetunióban megalkotott és rendszerbe állított Sz100-as elektromos jelzőrendszer telepítéséről. (*Megjegyzés:* mind az aknák telepítésénél, mind a felszedésnél több katona-tragédia történt!)

Aki pedig határsértőt fogott, jutalomszabadságot kapott, ami nagy dolognak számított, hiszen csak igen ritkán mehettünk haza, akkor is csak néhány napra.

Mi volt a szolgálati időd alatt a legnagyobb „rendkívüli“ esemény?

Egy különleges határsértő Ausztriából jött, fegyverrel, több száz lőszerrel, pénzzel és útlevelekkel. Számomra azért is rendkívüli volt ez az eset, mert azon a márciusi esős estén én voltam az ügyeletes, a két tiszt nem volt éppen az őrsön. Működött a H63-as kisrakéta jelzőrendszer, a kint lévő járőr a nyomok felfedezése után színes rakétával jelzett az őrsnek: *„Befele határsértő!“*

Foto: vargaistvan

Én riadóztattam a bennlévő őrsállományt, azt tervezve, hogy lezárjuk a falu főutcáját hosszában. Amikor megszólalt az elektromos jelzőrendszer, már odaért a kutyás riadócsoport. A járőrök több, fehér, világító rakétát is kilőttek, amelyek nagy területet percekre megvilágítottak. Így bezárult a kör. (A határsértő nem adta meg magát, hanem fegyverével végzett önmagával.)

Egész éjszaka talpon voltam. (Ekkor már az őrparancsnok is ott volt.) Vizsgálat vizsgálatot követett, még Budapestről is jöttek, annyira különleges volt az esemény. Tovább nem részletezem.

A mostani találkozónkon is ott volt a járőrparancsnok, aki felfedezte a nyomokat, a technikus, a riadócsoport parancsnoka és én, mint ügyeletes, és az odamenő járőrparancsnok. Többször eszünkbe jut, és most is felidéztük, hogy mi történt volna, ha a fegyveres határsértő bejövetelekor találkozik azzal a járőrrel, akit akkor igazítottam el, és odament szolgálatba, ahol a határsértő bejött.

Van-e valami vidám élményed ebből az időszakból?

Csak így utólag visszaemlékezve mondhatom vidámnak a lovas „kalandomat“. Már említettem, hogy az őrsön négy lovunk volt. A négy lóból kettővel a lovász fiú (civilben kovács volt) vezetésével gyakran végeztünk mélységi felderítést. Egyik alkalommal én mentem vele. A kőszegi tiszteskiskolán megtanítottak bennünket lovagolni. Kértem a lovászt, hogy ne próbáljon „zorrózni“, mert a „Zorró“-vezényszóra a lovak két lábra álltak. (Erre ő tanította meg őket.)

Nyár volt, nagy meleg, rövid ujjú ing, géppisztoly a háton... Felértünk egy magas dombtetőre, ahonnét messze lehetett látni. A lovász figyelmeztetett, hogy vigyázzak, mert kb. 3 km-re van egy TSZ major, ahol mindig megállnak, ott kapnak valamit a lovak, ezért gyorsan oda akarnak érni. Az utóbbi mondatot csak töredékesen hallottam, mert a lovam hirtelen megpördült, szinte kilőtte magát. Már nem tudtam uralni, vágtattunk szántáson, árkon-bokron át. Biztonságból kihúztam a lábamat a kengyelből. Ha valaki látott az országútról, biztosan nagyot csettintett, gondolván: *„Ez aztán a lovas katona!“* A majorudvarban „légféket” használt a lovam megálláskor. A füleit sikerült elkapnom, így nem repültem le róla. Ezután olyan volt a ló, mint egy kezes bárány. Fél óra pihenő után visszaballagtunk az őrsre.

Egyébként amikor az „öreggel” (parancsnok) a szolgálatot szerveztük, néhány-

Foto: vargaistvan

A „Leghűségesebb Falu” rövid története

Az első világháború után a vesztes Ausztriától az olaszokhoz csatoltak területeket. Ők ezt kitartóan, nagyon sérelmezték, erre kárpótlásul megkapták a burgenlandi magyar területeket. *Veszteségként!*

A magyar települések tiltakoztak. A nemzetközi szervezet azt javasolta az osztrákoknak, hogy tartsanak ez ügyben népszavazást. Ezt ők bojkottálták (tartottak a számukra kedvezőtlen eredménytől). Helyette minden lakost külön-külön egy bizottság elé idéztek, és addig győzködték (akár többször is, fenyegetéssel is), amíg nem Ausztria mellett nyilatkozott. (Mint nálunk a TSZ beléptetésnél.) Hét falu lakossága – bármit ígértek, bárhogy fenyegettek – ellenállt, és végül visszacsatolták azokat Magyarországhoz. A hét falu *Narda* mellett *Felsőcsatár, Horvátlövő, Ólmod, Pornóapáti, Szentpéterfa, Vaskeresztes*, amelyek 90 év után, 2014. december 16-án vehették át a Parlamentben a „Leghűségesebb Falu” megtisztelő címet.

Narda község horvát nemzetiségű falu, lakói büszkén ápolják nyelvüket, kultúrájukat, már az óvodások is tanulnak horvátul. (*Bővebben az Interneten)*

Foto: vargaistvan

szor mosolyogva megkérdezte: *„Na, Varga, akar lovagolni?”* Ilyenkor én inkább azokat ajánlottam, akik szóltak nekem, hogy szeretnének lovagolni.

Mi volt a legnehezebb?

Három kemény telünk volt, közöttük egy olyan hóviharral, amikor kétszer is eltévedtünk éjszaka, pedig már szinte minden bokrot ismertünk. A legrosszabb az volt, amikor riadókészültségben, ruhában aludtunk – az ügyeletes táplálta a vaskályhánkat – majd éles riadóban kimentünk a határba mínusz 20 fokban, nagy hóviharban. Az akkori „éjjel látó” készülék a szemünk volt. Ma már persze másképpen emlékezünk erre is... Egyik határőrtársam az idei találkozónkon azt mondta: *„Még egyszer végigcsinálnám, ha annyi idős lehetnék most, mint akkor.”*

Nehézséget jelentetett az őrsbe-zártságunk, hiszen a falu életében – néhány kivételtől eltekintve – nem vettünk, *nem vehettünk* részt. Egy szobatársam vasárnaponként ugyan focizott a helyi csapatban, a civilben szobafestő néhányszor kifestette a nardai- és a szomszéd falu kultúrházát az „öreg” felajánlására. Mindemellett közülünk hárman falubéli lányt vettek feleségül.

Most találkoztatok először?

A leszerelést követő évtizedek után tavaly találkoztunk először a volt őrsön. Hetekbe került, míg a 33 nevet, lakcímet (telefonszám akkor nem volt) tartalmazó, csodával határos módon megmaradt cetlimről kinyomoztam a hajdani határőr társak elérhetőségeit. (Kettőnek sehogyan sem sikerült a nyomára bukkanni.) Sajnos, 21 társunk pedig már nem él.

Most idén júniusban voltunk újra *Nardán*, és örültünk annak, hogy nemcsak kívülről – mint katonakorunkban(!) – hanem belülről is megnézhettük a falu két katolikus templomát, valamint a falu nevezetességeit.

Furcsa látvány volt, hogy eltűnt a határról minden: a jelzőrendszer, a magaslesek, a szögesdrót... Csupán az 1922-es évszámú határkövek maradtak.

Foto: vargaistvan

Nagy élményt jelentett mindnyájunknak, hogy kezdeményezésemre a falu főutcáján ünnepélyes keretek között egy emlékoszlopot állítottunk fel.

Részt vettünk a szentmisén, ahol *horvátul* énekeltek a hívők, majd a helyi közösséggel együtt az oszlophoz vonultunk, ahol elhangzott a *Határőr himnusz* és az avató beszédek. *Tamás atya* megáldotta az emlékoszlopot és a *„Volt egyszer egy vasfüggöny”* c. képemet. A *„Boldog asszony, anyánk* kezdetű, régi magyar himnuszunkkal zártuk az ünnepséget.

Mi, határőrök, piknik keretében még nosztalgiáztunk az őrsön.

Milyen visszhangja volt a találkozótoknak?

Különleges hangulatú volt már az első találkozásunk is. Nehéz ezt szavakba önteni. Nem lehet összehasonlítani más találkozásokkal, hiszen határőrként nagyon szigorú szabályok között éltünk. Tudtuk, hogy ezt az időt ki kell bírnunk, és rajtunk is múlik, hogy mennyire sikerül ez. Döntő volt, hogy egymásra vagyunk utalva, mindenki felelős mindenkiért.

A találkozón elmondtuk, hogy mi történt velünk a leszerelést követő évtizedekben. Meghatóan szép történetek is előjöttek, mint például a következő: Az egyik társunk éppen költözködött a családjával, amikor autóbaleset miatt fél évre munkaképtelen lett. A már említett szobafestő fiú, amikor erről értesült, egy hétig odajárt hozzájuk, és grátisz kifestette az egész családi házat.

Minderről könnyek között beszélt a festő jelenlétében a társunk. És mi is mindannyian elérzékenyültünk. Az egész napot együtt töltöttük. A programot egy étteremben zártuk.

Már a következő napokban jöttek a telefonok. Néhány mondatot lejegyeztem: *„Nagy élmény volt a találkozás. Köszönöm neked, hogy megszervezted...” „Felejthetetlen nap volt, nagy örömet szerzett...” „Különleges nap volt az életemben a találkozó. Ennyi év után ismét láttuk egymást! Felejthetetlen élmény volt.”...*

„Eszembe jut többször is a tavalyi találkozó. Csodálatos volt! Lehet belőle töltekezni.” „Örökre szóló élmény volt az összejövetelünk.”

Elváláskor megbeszéltük, hogy amíg az élet engedi, minden évben találkozunk *Nardán*.

Az idei találkozónkat követően, már másnap felhívott az egyik társam. Szinte szó szerint ezt mondta: *„Lehet, hogy megmosolyogsz ezért, de a vasárnapi találkozó után, hétfőn, reggel 6 órára már ott voltam az őrsön, és a kapuban – mint annak idején– két órát vártam a bejövő járőrt. Csak ültem, és ültem. A találkozásunk hatása alatt voltam.”* (Megható, hogy mindezért 50 km-t utazott!)

Az élet legnagyobb ajándékai az őszinte találkozások, melyeknek szépségét a vissza már soha többé nem térő idő adja. Köszönöm, hogy megosztottad velünk tanulságos emlékeidet!

A kisnardai templom mögött kb. 3 méterre húzódott az „Sz100“-jelzőrendszer.

Foto: vargaistvan

Foto: vargaistvan

Tábla-szöveg:
Nardai Római Katolikus Egyházközség Szombathelyi Egyházmegyei Karitász Brenner János Ifjúsági Zarándokház.

Fotó: frankom

Mit tudnak a gyerekek, amit a felnőttek nem vagy „már nem“? Mindenek előtt a szent játékban élnek, az osztatlan idő gyönyörűségét élvezve. Barátom édesapja – Isten nyugosztalja! – a Garam folyó partján elterülő kis faluban gyermekként élte át 1944-45 háborús feszültségeit, a rokonok, a falubéliek veszteségeit, kínjait. Ő elmondhatná, hogy nehéz gyermekkora volt – Benes-dekrétum: kitelepítés, újrakezdés a nulláról... – Mégsem panaszkodott! Dolgos, prezíc életének alapját mély katolikus hite és szerető családja adta. Ő mondta többször nekem is: *„Garam-völgyi gyerekkorát nem cserélné el egy napra sem a mai ‘computer-előtt-ülő’ gyerekekével!“* Mit kapott, mit adtak neki, amit látása szerint a maiak nem kaphattak meg?

Gyermekként a legnagyobb örömöket felfedezéseink, a világ számtalan csodájával való első találkozásaink adják. Növekedni ismeretben úgy, hogy közben magunk is növekedünk, s ‘belegyarapodunk’ testben és lélekben a felnőtt világba, életünk legszebb, s szinte minden későbbit meghatározó legfontosabb korszaka. Ezért fontos szépségre, jóságra, Isten- s emberszeretetre nevelni gyermekeinket, mert amit kapnak, azt adják vissza...

Istent elvető, hitet fölöslegesnek tartó családból (nagy valószínűséggel) önző, gátlástalan emberek kerülnek majd ki – s persze mindenütt munkálkodhat az Isten kegyelme –, de istentelenségben gyökerezve a szeretetlenség gyümölcsei érnek be, mert jól tudjuk: *„a tövises bokorról nem szednek fügét“*... Ezért, aki nem válik gyermekké, s nem fogadja úgy Isten közeledését, amilyen szelídséggel Ő közelít, annak bezárulnak a távlatok, s élete legnagyobb nyomorúságaként azt kénytelen megélni, hogy számára a (meg)látás(ok) a horizonttal véget is ér(nek)...

fm

„Védeni a múlt és jelen kor értékteremtését”

Ugyan évtizedeket kellett rá várni, de végre – köszönhetően Tata Város Önkormányzata jelentős mértékű önerejének – megújult a Kálvária-szoborcsoport. November 1-én rendezték az avatóünnepséget, melynek keretében Havassy Bálint plébános megáldotta a hat-alakos szoborcsoport-kompozíciót, melyet *Szűcs László* a múlt század elejéről származó fényképek alapján hitelesen restaurált.

Fotó: domokos attila

Elfogadjuk és védjük a múlt és a jelen kor értékteremtését, a kultúrát továbbadó törekvését, de nem tudjuk elfogadni a romboló ideológiákat, a mindent tagadó és pusztító de azért a mások munkája általi gazdagságot, szépséget élvező csoportosulásokat, a mai barbár törekvéseket. Velük szemben védeni fogjuk mindazt, ami érték, az Isten alkotását, az embert és a természetet. Védeni fogjuk az emberi alkotásokat, a templomainkat, papjainkat és híveinket, nagy múltú eleink egyháziakról és világiakról szóló alkotásait, s a keresztény gyökerű Európát. – Fogalmazott avató beszédében *Soltész Miklós* a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára.

Mi, tatai evangélikusok nagyon örülünk, hogy 250 évvel ezelőtt a fantasztikus tehetségű művész, *Schweiger Antal* a város tetejére, a legmagasabb pontra alkotta meg ezt a szoborcsoportot, hogy szimbolikusan is a tataiak a golgothai kereszt tövében legyenek, s annak is hogy az egykori nemes szándékú alkotást felújított formájában újra csodálhatjuk.

Jóllehet *Luther Márton* és a mögötte álló humanista tudóscsoport elutasította a szentek kultuszát, magukban a képekben és a szobrokban azonban nem láttak veszélyt. Az első zavargások után – többek között *Wittenbergben* –, Luther prédikációiban alaposan megdorgálta az ilyen szélsőséges ‘rajongókat’: *„Elment az eszetek? Az írástudatlanok számára ezek a szobrok a Krisztust prédikálják!“* – minek következtében evangélikus területeket a későbbiekben ritkán sújtottak kép ill. szoborrombolások.

Más reformátorok – mint *Zwingli* és *Kálvin* – nemcsak elutasították a képek készítését és használatát a hit gyakorlásában, hanem egyenesen figyelemelterelésnek tekintették őket. Így aztán azokon a területeken, ahol Zwingli vagy Kálvin gyakorolt befolyást, a középkori templomokat megtöltő festményeket és szobrokat rendre eltávolították, és gyakran meg is semmisítették.

Míg egyes helyeken a képeket szépen eltávolították a templomokból – és így kivonták őket a kultuszból, de nem semmisítették meg őket – máshol máglyán égették el vagy darabokra törték őket a templomban. Bizonyos esetekben a szobrokat úgy ítélték meg, hogy azok égetnivaló bálványok, ezért előtte megcsonkították, levágták a kezüket és a fejüket. Főleg *Svájcban, Németországban, Franciaországban* és *Hollandiában* számos templomot és kolostort kifosztottak, és az eladdig tisztelt műkincseiket lopás vagy rombolás útján eltűntettek.

„A nyelv, a szimbólumok nem egyszerűen csak eszközök, amivel a gondolatainkat kifejezzük, hanem az a közeg, ami egyáltalán lehetővé teszi, hogy gondolkodjunk.“ (Heidegger) Ezért kulturális örökségünk védelme mindannyiunk közös ügye és jövőbeni feladata! – *fm*

Fotó: domokosattila

„November-hit…”

egy nehéz hónap kihívásai közt

Reformációló hava és ádvent közé ékelődik az év talán legnehezebb hónapja a „szürke“ ködös egyre mogorvább november. Ennek első, szinte mindenki számára érezhető erejét halottak-napi temetőjárásainkkor tapasztaljuk: amikor alig vagy egyáltalán nem süt ránk a „Jólsten napocskája“, akkor különösen is nehéz az elengedés, a megnyugvás, a hazatalálás, a biztonság megtalálása.

Ebben a nehéz időszakban többször érezzük magunkat gyengének vagy tehetetlennek és olykor arra a hamis következtetésre jutunk, hogy elvesztettük a hitünket. Ilyenkor különösen is fontos, hogy ne csak hitbeli kételyeinket, de önmagunkban vagy másokban való kisebb-nagyobb csalódásainkat megosszuk egy-egy testvéri beszélgetésben (consultatio fratrum) s ezáltal lelkileg megerősödhessünk.

Erre a testvéri „konzultációra“ azért van szükség, hogy váratlan, életünket megterhelő helyzetekben higgadtan tudjuk megközelíteni a kihívásokat. Istenbe vetett hit és képességeink, lehetőségeink józan felmérése nélkül motivációinkat nem tudjuk felébreszteni: hiszen ha nem hisszük el, hogy Isten segítségével elérhetjük célunkat, akkor nem fogjuk megtenni azokat a szükséges lépéseket, amik elvezethetnének a célhoz.

A hit hegyeket képes megmozgatni…

Hit nélkül képtelenek volnánk megmozdítani azokat a hegyeket, amelyek legyőzhetetlennek tűnnek elsőre. Mégis, sokan bosszankodni kezdenek a hit szó hallatán, mondván, hogy “Hiába hiszek valamiben, ha az LEHETETLEN, hogy bekövetkezzen!”

Ha azt gondoljuk, hogy a hit erejével közvetlenül befolyásolhatjuk a dolgok alakulását, minden bizonnyal csalódni fogunk. Hiszen a hitünkkel *nem külső körülményekre*, eseményekre vagy *más emberekre* lehetünk hatással, hanem elsősorban a *saját cselekedeteinkre* és *reakcióinkra*. Ezek mederbe terelésével, megfelelő irányításával válhatunk képessé arra, hogy a Gondviselő Isten nekünk elkészített lehetőségeit észrevegyük.

A hit tehát nem ahhoz kell, hogy csettintésre mindent elérhessünk vagy megváltoztathassunk, hanem ahhoz, hogy erősödjön az önbizalmunk: elsősorban abból a meggyőződésünkből fakadóan, hogy Isten szeret minket, jót akar nekünk, s a jót munkálja általunk, bármit is kapunk sorsunkban. *„Ha Ő velünk, ki ellenünk?“* énekeljük az *„Erős vár a mi Istenünk“*-ben. Istennel együtt megismerhetjük erősségeinket, amikre támaszkodhatunk, s felismerhetjük gyengeségeinket, melyeket fejleszthetünk, hogy életünk bármely szituációjában használhassuk azokat. Ha pedig valamit nem tudunk megoldani, mert nem rajtunk múlik, akkor azért imádkozzunk, hogy legyen elég erőnk elhordozni a megváltoztathatatlan tényt!

Minden elsőre és hibátlanul nem sikerülhet

Sok „hirtelen-megtért“ keresztény embert kísért a gondolat: *mostantól kezdve végre minden sikerülni fog!* Nos, ez a túlzott magabiztosság hamar nagy csalódásokhoz vezet. A „hit harca“ pontosan azt a folyamatot jelenti, hogy a hétköznapok egyszerű és bonyolult történésein keresztül megtanuljuk, mi az, amire képesek vagyunk, amit „elbírunk“, mi az, amire támaszkodhatunk.

A hitünket senki nem veheti el tőlünk!

Ahogyan senki sem adhatja azt, csak egyedül az Isten. A döntésnek, hogy odaforduljunk/visszaforduljunk Teremtőnkhöz, bennünk kell megszületnie. Enélkül nincs kezdés vagy újrakezdés és (újra)épülés!

Isten Igéje arra emlékeztet és arra tanít, hogy *a hit mindig megelőzi az eredményt*; előbb kell hinnünk a Gondviselésben, s utána fogjuk érezni, hogy hihetünk önmagunkban is, hogy tálentumokkal és céllal, feladatok bevégzésére küldött le minket az ÚRIsten ebbe a földi létbe.

Inspirációt vettem:
„Lelkisúgó“
https://www.frankobetta.com/blog

H.Túri Klára

RORÁTE

szétszórattatásból hazatérve
falu közepén egy dombra
kis kapucinus templomba
december sötét hajnalán
áldásért sietve
keresztvetni imádkozni énekelni
s feledni kicsiny időre
könyörtelen mint hányattatánk
állását mint vesztette Apánk
otthonunk hűlt helyét
gyűlölséget s halált

zöld fenyőfa koszorúba
szelíd gyertya-fénybe
Isten-dícséretre egybegyűlve
Anyánk kezén öcsém és én
szívünk forrósággal telve

béke-idők reményére hangoltan
régi helyén régi padban
balra asszonynép
a férfiak jobbra
elől fonott háncsszőnyegén
jámbor iskolásnép
padsorok között nagylányok
hátrébb valahány legény
s itt-ott kopottast néhány vén

a kóruson harmónium
Anna néném szép szopránja éled
Első István népe ajkán
magyar szóval s szívvel szól a
dicsőítő ének s ott én
ismeretlen eleimre
hálával s sok szeretettel gondolva
tán mert soká titkolniok kellett
vagy Ég tudja csak miért
én ott sváb Anyánkra áldást
minden közös sváb elénk
sváb anyanyelvén esdnék

széljárt december idején
orosz hordák rettenetét
angol s yenki bombát
német ellenségességet
Apánk B-listáját
üzöttséget romot gyűlölséget s halált
hívó harangszóra
kik közt egyidőre feledhettem
s gyermekként imádni tanultam
EGY Istent s Hazát
BÉKE Királynője fönn a mennyben
fogadd kegyelmesen
advent áhítatát
tekints anyai szeretettel ránk
rorátéra ha hív az óra
új hajnali harangszóra
Te fogj kézen
Te kísérj el templomodba
Mennyei Matróna
Boldogasszony Anyánk

Kell-e búcsúztatni az Óévet?

Az óév-esti istentisztelet, mint határkő

„Óév este. Nem egyházi ünnep, mégis sokan eljönnek ilyenkor templomainkba.. „Időérzékenyek“ ilyenkor az emberek. Soha máskor ilyen érezhető formában nem röpül az idő, mint ezen a napon... Határnap ez mindenkinek, mely akarva-akaratlanul számadásra is késztet.

Ezen a napon különösen is a múlandóság érzése veszi körül a szíveket. Szeretnénk megállítani a tovasuhanó időt, szeretnénk feledni, ami rossz volt, szeretnénk az életet (egy picit!) újra kezdeni. Ilyenkor mindenki más-más „csomaggal“ érkezik az esztendő határ-állomására.

Évfordulók terhe

Ha valamilyen „évforduló” ‘következik, mindig kissé tartózkodóak vagyunk. Az idő múlik, az évek váltják egymást. Van, aki ilyenkor fényképeket nézeget a családdal, társasjátékozik, kártyázik, más egy éjszakai beszélgetéssel vagy borozással oldja az óév-újévi váltást, hiszen ebben a mindenkit megérintő váltásban általában összegződnek az elmúlt év eseményeinek érzelmi hozadékai.

A mérlegvonás minden család, minden felelős ember sajátja. Ilyenkor végigfut rajtunk az eltelt esztendő búja-baja, de értelme is, családjaink bővülése, gyermekeink vagy unokáink növekedése, egyházi közösségeink erősödése vagy gyengülése. Fontos ez a nap, mert szembesít minket a tényekkel: *csak múlnak a napjaink vagy telnek is?* Tartalmatlanul elmúlnak vagy telnek, azaz a teljesség felé segítenek-e minket?

Csak akarni kell?

Sokan vannak, akik nagy fogadalmakkal készülnek, s próbálják holnaptól megvalósítani azt, amit eddig éveken át nem voltak képesek. Ez a mai nap, meg a rákövetkező néhány nap izgalommal-teli újdonságérzete: *„Lám-lám, meg tudom én ezt csinálni, ha akarom!“* – elhiteti, így lesz majd ez hosszútávon is, de amikor a feladatok mókuskerekében másoknak vagy önmagunknak görcsösen megfelelni-akarása megemeli az „élet-sebességet“, akkor rövid időn belül újra elbukunk.

Átélni a keserű valóságot, hogy a fogadalom, a jószándék kevés – meglehetősen lehangoló. A hívő ember azonban jól tudja: egyedül nem megy, ezért nem is a maga akaratára, hanem az Isten kegyelmére alapozza életét. Boldog megtapasztalása, hogy eddig is az Isten oldotta meg az igazán nagy problémáit, hogy eddig is az Isten segedelmével sikerült megfelelni a kihívásainak, erőt kölcsönöz a nehezebb pillanatokban, percekben, életszakaszokban.

A terhek nem egyformák

Lehetnek olyanok körülöttünk, akiknek ez az évváltás most rettenetesen nehéz. Nemcsak azért mert bizonyos életkorban mélységesen megdöbbenti az embert az idő múlása: egy évvel ismét idősebbek lettünk és közelebb jutottunk a földi élet végállomásához, hanem azért mert ez az esztendő a vírushelyzet (Covid-19!) miatt óriási terheket rótt ránk: *egészségieket, anyagiakat, lelkieket*. Szívesen megállítanák az időt, visszaigazítanánk az óramutatót! Szívesen újrakezdenék 2020-at, de nem lehet. Amit tehetünk, nem engedjük, hogy a nehéz emlékek eltakarják mindazt a jót is, amit kaptunk Mennyei Atyánktól.

Egész évben Isten kezében voltunk sikereinkkel és kudarcainkkal együtt, s így lesz ez az előttünk álló esztendőben is. Az Ő kezében van egész világunk szédítő lehetőségeivel és félelmetes lehetetlenségeivel. Hűséges, erős kézben. Kicsoda szakíthat ki onnan?! *„Ha Ő velünk, ki ellenünk?”*

Sok dolgunk volt és lesz is a következő esztendő során. Elsősorban azok között, akik legközelebb állnak hozzánk. Családunkban, a legkisebbtől a legidősebbig felelősek vagyunk. Gyülekezetünkben, egyházunkban felelősek vagyunk a közösségért, az evangélium hirdettetéséért, a gyengék erősítéséért, az eltévelyedők megintéséért, a szegények megsegítéséért, a szomorkodók megvigasztalásáért, de azért is, ha nekünk van szükségünk segítségre, intésre, vigasztalásra, azt meghalljuk.

Ez a különleges éjszaka

Az emberi kultúrától elválaszthatatlan a kezdet és vég megünneplése. Jólhet helye és ideje van az év utolsó napján a társasági szórakozásnak, jókedvű ünneplésnek is, kinek, kinek ízlése, vérmérséklete és életkora szerint, de az ünneplés csak akkor szép, ha az elmúlt év napjait is szépen éltük meg!

A rövidke ünnep tüzijátékos csillogása hamar elmúlik, de gyorsany elmúlik az életünk is. Sokan lesznek, akik már nem érik meg a következő szilvesztert, s sokan voltak, akik ennek a mostani évbúcsúztatónak sem lehettek részesei. Bizony behatárolt a létünk, s nagyon sokszor az emberi butaság okozza a korai véget. Sajnos most is lesznek, akik alkoholosan/drogosan ülnek volán mögé, akik elveszítve józanságukat olyat tesznek, amit később nagyon bánni fognak... Adja Isten, hogy ne legyenek „bal-esetek“ akkor sem, ha emberek elveszítik minimális önkontrolljukat! Ugyanakkor tudnia kellene mindenkinek, Isten nem fogja egy szilveszteri mulatság kedvéért megváltoztatni a fizika, a biokémia, a lélekvilág egyetemes törvényeit...

Szilveszter napján mindenki különlegesen (meg)érzi az idő múlását. Az idő azonban nem a miénk, az idő Istené! Tőle kaptuk -kölcsönbe(!), hogy azt jól felhasználva gyümölcsöt teremjen életünk. Isten kegyelméből ha nagyobb baj nélkül átvészeltük az évet, ha tragédia nélkül megtehettünk egy újabb útszakaszt, akkor ezért legyünk hálásak! Legyen tele tarisznyánk tervekkel a jövő esztendőre nézve is, és fogadjuk reménységgel az Úristen kezéből a 2021-es évet is! Ne búfelejtő muzsikával próbáljuk elűzni bénító gondolatainkat, hanem Isten igéjébe kapaszkodva tegyük helyére a letűnt év rossz emlékeit és higgyük el, hogy Jézus Urunk tartja ígéretét, s Velünk lesz az újévben is! Nem eltúlzott derűlátással, de nem is „böjtöléssel”, hanem a „násznép” kiegyensúlyozott, meghitt örömével lépjük át a múló idő küszöbét...

Ezen az estén különösen is bátorítanunk kell azokat, akik a múló idő miatt félelemmel és szorongással gondolnak a holnapokra. Isten időszámításába kapcsolódtunk bele az első Húsvét óta és ha vannak is nehéz, böjtölést igénylő időszakok, „pillanatnyi könnyű szenvedések”, ezek „minden mértéket meghaladó, nagy, örök dicsőséget szereznek nekünk” (2Kor 4,17). Ezért reménységgel és hittel léphetünk át egy emberileg mért időhatáron, egy esztendő fordulóján, hiszen a „lüktető idő” folytatódik és a folytatás is Isten hatalmában van!

fm

Fotó: frankom

Aki pedig mindent megtehet sokkal bőségesebben, mint ahogy mi kérjük vagy gondoljuk, a bennünk munkálkodó erő szerint: azé a dicsőség az egyházban Krisztus Jézus által nemzedékről nemzedékre, örökkön-örökké. Ámen.

Ef 3,20-21

Ünnep nélkül meglehetősen sivár lenne az életünk... Nemcsak életünk ritmusa (profán/szakrális) borulna fel, de ünnep nélkül értelmetlen lenne a hétköznapok küzdelme, s az olykor egyhangú munkát sem járná át a várakozás, az ünnepre készülődés öröme. Vannak, akik minden napot egyformának tartanak: az egyik megállás nélkül, vasárnap is dolgozik, a másik meg kaszinóról-kaszinóra jár, rengeteg „barátjával" találkozik ott, ahogyan a Mester mondja: „bíborban és patyolatban jár, és mindennap nagy lakomát rendez" – ezek az akarnok, öntörvényű emberek mégis boldogtalanok.

Az ünnep nemcsak a megállás, a pihenés, de egyben a számadás alkalma is. Elszámolni a pénztárban, leszámolni a kötelezettség megszűntekor, kiszámolni meg a küzdelemben alulmaradtakra szoktak, „számot adni" pedig általában a tudásról az elért eredményekről lehet. Tény, hogy önmagunk megmérettetése közösségében történik, hiszen mások sikereit/sikertelenségét látva, gondolkodunk el igazán saját életünkön, „vetünk számot", azaz értékeljük saját magunkat. Visszaköszönő esendőségünk, hogy általában nem azt nézzük, amit megkaptunk a Sorstól, hanem azt hánytorgatjuk fel a Gondviselésnek, hogy mit nem kaptunk meg...

A hívő ember – bár idealistának tartják – nagyon is realista. (Csak így zárójelben: az idealista ideológiát követ, a keresztény ember azonban Krisztusát követi!) Aki hisz, az realista, mert számol a bűnnel, másokéval és sajátjával egyaránt, aki pedig hiszékeny az nem számol az emberi gyarlósággal. Ezért a hívő ember nem kerget álmokat, hanem hitületében „álmodja" magának az Istent, aki ugyan URa az anyagvilágnak, de mégsem abba hívogatja teremtményét, hanem a Lélek és az Igazság világába -, ami tulajdonképpen Ő maga. Ha valaki tehát hívő ember létére mégis „álmodozik", az illúziókat kerget, s könnyen a fundamentalizmus vagy az ultraliberalizmus ingoványos talaján találja magát...

Hálásnak lenni mindenekelőtt azt jelenti, hogy felismerjük Isten szeretetének számos jelét az életünkben, s a naponkénti hálaadás természetességével beleolvadunk az ÚRIsten mindennapos gondviselésébe. Aki így, hálaadással eszi kenyerét, annak sem lesz ettől nagyobb egzisztenciális zsíroskenyere, de bizonyára jobban fog ízleni neki a falat, s mindeközben ünnepi pillanatokat teremt a hétköznapokban...

Urunk Istenünk! Köszönjük, hogy megtartasz minket, s javaiddal elhalmozol minket kérésünk nélkül is. Mégis kérünk, elégítsd meg a Hozzád fohászkodókat: adj a megfáradtnak új erőt, a betegnek egészséget, a szomorkodónak új reménységet, a magányosnak társat, a könnyelműnek felelősséget, a bűnösnek megtérést, a kételkedőnek új ismeretet a Te Szeretetedről. Ámen.

„..ne legyetek restek, hanem kövessétek azokat, akik hit és türelem által öröklik az ígéreteket."

Zsid 6,12

A nagy stúdiumban (élet) a legnehezebb tantárgy a türelem. Nincs ember, aki ezen a területen ne szorulna rá némi korrepetációra vagy buzdításra. Nemcsak az időnek, de olykor a kívánságainknak is kiszolgáltatottjai vagyunk. A reklámokkal felaljzott társadalmunkban a „mindent, de rögtön-elv" uralkodott el. Ki tudja hány közúti baleset okozója a sietség, s hány száz embernek kell évente meghalnia csak azért, mert valaki pár perccel korábban akart odaérni valahová...

A nagy rohanásban elfelejtjük, hogy az *élet attól szép, ha találkozások vannak benne.* Ez időt, sokszor hosszú várakozást igényel. Van, aki nem tud várni a másikra, s érdekes módon, aztán sosem érkezik meg az, akire érdemes lett volna várnia. Párkapcsolati problémák százezreiben az egyik alapvető hiba, a várakozás készségének a hiánya. Ha nincs idő az érték kialakulásának kivárására – lásd az almára egy évet várunk, míg leszakíthatjuk a fáról –, akkor értéktelen dolgok kötik le erőnket, figyelmünket. Ha nem adunk időt az Istennek, akkor sosem lesz elég időnk saját magunknak sem. Érdekes módon, ha bajba kerülünk, ha betegség, veszteség terhe nyom, akkor rögtön jut idő az Istenre is... Kórházi ágyak mozdulatlan fehér csöndje sokszor kiált az Isten felé.

A türelem a hit próbája is. Türelmetlenségünk oka nem elsősorban az időhiány, a körülmények szorítása, hanem a szeretetlenségünk, ami meg a hitetlenségünkből fakad. Nem tudjuk elhinni, hogy a konfliktusok szeretettel is megoldhatóak. Inkább hiszünk a határozott odacsapás hatékonyságában, mint a szeretet szelídségének nevelő erejében... Pedig az ígéretek azok számára válnak valóra, akik alávetik magukat a várakozásnak, akik felvállalják az idő súlyos keresztjét, s merik hinni: Istennel együtt semmiről nem maradnak le. Isten nélkül azonban - mindenről. Minden az, ami fontos, ami megmarad, ami miénkké válik. Isten nélkül – hiába markolunk sokat – ami keveset sikerül megfognunk, az is kifolyik kezünkből. Az istenes lét csodája, hogy kegyelemből élünk. Naponta. Így válik ajándékká az idő, s válik valósággá az ígéret. Ne legyünk hát restek, fordítsuk arcunkat az Isten Szeretet-Napja felé, hogy sugarai éltessenek, s növeljék életünket!

Uram, nem szeretek várni! Rövidke időmből oly sok időt pazarolok értelmetlen várakozásra, hogy ez gyakran elkeserít. Add Uram, hogy kihasználjam az idő adta lehetőséget a Feléd való közeledésre, hogy életem minden dolgát a Te kezdeből vegyem, s békességet találjak perefkcióra vágyó békétlenkedő lelkemnek! Ámen

H.Túri Klára

Megváltó született

Téli napforduló táján
A Gonosszal borult ég jár
Fagyok jég és holt napsugár
De az istenhívő lélek
Szent kerecsen-ünnepén
Nagykarácsony idejének
Fölparázsló főnix-hamván
S éves Kiskarácsonya
Ünnepi Vízkeresztjén
Föld s Ég Fény- Szülötte
Istengyermek-testét
Bizalommal telt meleg
Szeretetbe pólyálja
S gyarló embersége
Mindenegy bús napját
Kisded Megváltója
Szent kegyébe ajánlja

Olvasd, linkeld!
Vidd el az otthonmaradtaknak!
Itt olvashatóak a korábbiak:
http://tata.lutheran.hu/ujsag_hirlevelek.htm

„Evangélikus vagyok!”

A reformáció hónapjában indult el a Magyarországi Evangélikus Egyház kampánya, amely arra hívja fel az evangélikus testvérek és az egyházunkhoz vékonyabb szállal kötődők figyelmét egyaránt, hogy a jövő évi magyarországi népszámláláskor ne feledkezzünk meg felekezeti hovatartozásunk megjelöléséről.

Valljuk meg bátran, ne szégyelljük kimondani: *„Evangélikus vagyok!”* Ugyanakkor a reformáció üzenetét továbbvíve rokonainkat, barátainkat se féljünk megkérdezni: *„És te?”* A közelgő népszámlálással kapcsolatban püspökeink így vallottak evangélikusságunk lényegéről:

„Szerintem Jézus Krisztus keresztjéhez kell visszamenni, hiszen Luther Márton a kereszt teológiáját hirdette, és ez a mi hitünk középpontja. A reformátor ezt a Jézus Krisztusban való személyes hitet hangsúlyozta. Ebből a Krisztus-hitből pedig mindig szervesen kell, hogy következzen a felebaráti szeretet, az odafigyelés, a rászorulókról, az elesettekről való gondoskodás.“

Dr. Fabiny Tamás
az Északi Egyházkerület püspöke

„Számunkra meghatározóan fontos, hogy lutheri bátorsággal, értelemmel, hittel, derűvel éljük az életünket, Krisztust hordozva. Hiszen minden szolgálatunknak akkor van értelme, ha ezt látva a környezetünkben élők Istent dicsérik, és haszna van belőle a másik embernek.“

Kondor Péter
a Déli Egyházkerület püspöke

„Evangélikusként az értékeinket természetesen a reformáció örökségéből vesszük, hiszen ekkor egy olyan teológiai gondolkodás indult el, amely a lényeget kereste. A felszínes és rövid megoldások helyett a mélyebb értelmű válaszokat. Véleményem szerint a legnagyobb értékünk ez a lényeg- és értékkeresés. Emellett a Szentírás olvasása, a kegyelem megélése mind a teológiai gondolkodásunk centrumában van, és lényeges kell legyen számunkra az is, hogy az emberinél vannak fontosabbak: az Istentől kapott ajándékok.“

Szemerei János
a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke

Nem feljtünk!

Karácsonykor a nagymama vízipisztolyt ajándékoz az unokájának. A lánya dühösen fordul a nagyihoz:
– Anya, hogy vehettél neki ilyen ajándékot?! Már nem emlékszel, mennyire dühös voltál, amikor a vízipisztolyunkkal mindent összefröcsköltünk?
A nagyi elmosolyodik:
– Dehogynem, nagyon is...

Nem mindegy

A kisgyerek karácsony este szalad be az anyukájához a konyhába:
– Anyu, anyu, képzeld, ég a fa!
– Nem ég, kisfiam, hanem világít!
Két perc múlva megint szalad be a kisfiú:
– Anyu, anyu! Már a függöny is világít!

Mi az élet négy szakasza?

1) Amikor elhiszed, hogy van Mikulás.
2) Amikor már nem hiszed el, hogy van Mikulás.
3) Amikor te vagy a Mikulás.
4) Amikor úgy nézel ki, mint a Mikulás...

Leányálom

Télapó karácsonyra hozzál nekem egy unicornist!
– Kislány! Valami realisztikusabbat!
– Oké, akkor kérek egy tökéletes pasit!
– Na, mesélj nekem egy kicsit arról az unicornisról...

Skót karácsony

A skót kisfiú megkérdezi az apjától:
– Apa, Apa, mi lesz karácsonykor a fa alatt?
– Parketta, kisfiam, parketta!

Változnak az idők

Gyerekkoromban minden télen írtam a Mikulásnak levelet. Mindig azt az ajándékot kaptam, amit kértem. Most már a gyerekeim írják a kívánságleveleket évről évre. Az a szemét Mikulás pedig most nem hoz nekik semmit!

Mikulás-baleset

– Mi történik a Mikulással, ha karambolozik?
– Szánja-bánja...